

Karácsony Gergely
főpolgármester

Budapest Főváros
Főpolgármesteri Hivatal

Budapest
Városház u. 9-11.
1052

Tárgy: Hozzájárulás kérése a Diana utcai
emlékművön szereplő Szédelyi Gábor és
Adamek József nevének eltávolítása
ügyében

Iktatási szám: VIII-483 /5 /2021
1126 Budapest, Böszörményi út 23-25.

e-mail: polgarmester@hegyvidek.hu
www.hegyvidek.hu

Tisztelt Karácsony Gergely Főpolgármester Úr!

Önkormányzatunk a Svábhegyen, a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában levő Diana utcai emlékművön található Szédelyi János és Adamek József nevének törlése ügyében fordul Önhöz. Levelemben röviden ismertetem a nevek törlésével kapcsolatos előzményeket.

A Budapest XII. kerületben, Svábhegyen, a Diana utcában, az Istenhegyi Szent László templom mellett található, *Első világháborús emlékművet* a Főváros és a Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör 1934-ben közadakozásból állította, majd a XII. kerületi Tanács 1962-ben újraállította. Ekkor kerültek fel az emlékműre a svábhegyi második világháborús áldozatok nevei is.

A Svábhegyi Baráti Kör kezdeményezésére 2000-ben az emlékműre a második világháború további svábhegyi polgári áldozatainak neveit tartalmazó kiegészítő emléktábla került. Az áldozatok listáját Bognár József, a Svábhegyi Baráti Kör vezetője állította össze. Önkormányzatunk a tábla elhelyezéséhez a tulajdonos Fővárosi Önkormányzat illetékes bizottságának hozzájárulását beszerezte. Ezen a táblán az áldozatok között szerepel Szédelyi János neve is.

A második világháború XII. kerületi áldozatai (ún. turul) emlékművön szereplő névsor felülvizsgálatával megbízott történész bizottság jelentésében foglaltak szerint Szédelyi Gábor vendéglős a nyilaskeresztes párt tagja volt, és orgazdaként közreműködött a deportálás előtt kifosztott zsidó lakosok vagyonának őrzésében, eladásában. Arra is van adat, hogy nevezett személyt pincéjében egy orosz katona lőtte le. A második világháború XII. kerületi áldozatai emlékműről Szédelyi Gábor neve törlésre került. Erről Önkormányzatunk Képviselő-testülete 55/2020. (VI. 25.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. Kt. határozatban, valamint a Képviselő-testület feladat- és hatáskörében a polgármester 102/2021. (V. 18.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. polgármesteri határozatban döntött. Felmerült, hogy Szédelyi János keresztnévét elírták, így az emléktáblán Gábor helyett Jánosként szerepel.

Bognár József már elhunyt, a Svábhegyi Baráti Kör tagjainak jórésze szintén elhalálozott. A Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai megkeresésére dr. Berczik Árpád, a Svábhegy

történetével foglalkozó lakos és a Svábhegyi Baráti Kör jelenlegi tagjai az említett névvel kapcsolatban már nem tudtak hitelt érdemlően adatokkal szolgálni.

A szakiroda munkatársai felkérték Földváry Gergelyt, a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény szakmai felelősét, folytasson kutatást, hogy Szédelyi János és Szédelyi Gábor ugyanaz a személy-e.

Kutatásának eredményeként valószínűsíthető, hogy Szédelyi János és Szédelyi Gábor ugyanaz a személy, és a név elírásra került az emléktáblán.

A Diana utcai emlékművön található Adamek József neve is.

A történész bizottság jelentésének 3/c) mellékletében felsorolja azoknak a nyilas párttagoknak és pártszolgálatosoknak a nevét (17 fő), akik a Turul emlékművön szerepelnek. E 17 fő között szerepel Adamek József neve is. Adamek Józsefet katonai rendfokozattal tartották nyilván, lehet, hogy a honvédség tagjaként halt meg. Adamek József neve 1962-ben akkor került fel az emlékműre, amikor azt a Főváros újraállította.

Önkormányzatunk a 149/2021. valamint 150/2021. (XII. 9.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. Kt. határozataiban döntött arról, hogy a Diana utcai emlékműről Adamek József és Szédelyi János neve törlésre kerüljön, továbbá arról is, hogy a nevek törléséhez az Önkormányzatunk a Fővárosi Önkormányzat hozzájárulását szerezze be.

Tisztelt Főpolgármester Úr! Mivel a Diana utcai emlékmű a Fővárosi Önkormányzat tulajdona, ezért kérjük a Fővárosi Önkormányzatot, hogy a két név eltávolításához a hozzájárulását adja meg. Az eltávolítás költségét a Hegyvidéki Önkormányzat vállalja.

A közelgő ünnepek alkalmából kívánok Önnek békés karácsonyt és eredményes új évet!

Budapest Hegyvidék, 2021. december „21.”,

Üdvözlettel:

Mellékletek: Jegyzőkönyvi kivonat
2 db fénykép az emlékműről

MUNKAPÉLDÁNY

JEGYZŐKÖNYVI KIVONAT

A Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testületének
15/2019-2024. sorszámu

2021. december 9-én 10 órai kezdettel megtartott ülése **nyílt** részéről.
(Bp. XII. Böszörményi út 23-25., alagsori nagy-tanácsterem)

20. napirendi pont: Javaslatok a Diana utcai emlékművel kapcsolatban

A Képviselő-testület:

149/2021. (XII. 9.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. Kt. h.

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy Budapest XII. kerületében, a Svábhegyen, a Diana utcában található emlékműről a második világháború svábhegyi áldozatai között szereplő Adamek József és Szédelyi János neve törlésre kerüljön. Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat a nevek eltávolításával járó költségeket vállalja.
(Jelen van 14 fő, 14 igen)

A Képviselő-testület:

150/2021. (XII. 9.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyvidéki Önk. Kt. h.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a Budapest XII. kerületében, a Svábhegyen, a Diana utcában található emlékműről a második világháború svábhegyi áldozatai között szereplő Adamek József és Szédelyi János nevének törléséhez a Fővárosi Önkormányzat hozzájárulását szerezze be, valamint a nevek eltávolítása érdekében a szükséges intézkedéseket tegye meg.
(Jelen van 14 fő, 14 igen)

T. L. 13.

Budapest Hegyvidék, 2021. december 13.

A jegyzőkönyvi kivonatot készítette:

Kiss Tünde
csoportvezető

ELEDDI SZOBROT A XII KER. TANÁCS

ÚJBOL FELÁLLITATTA

1962. XI. 12. ÉN

SVÁBHEGYI HONFITÁRSAINK EMLÉKÉRE, AKIK A II. VILÁGHÁBORÚ ÁRTATLAN,
POLGÁRI ÁLDOZATAI LETTEK:

• HOYER ANTAL STIPANIC ÁRPÁD •
HÖFFLINGER KÁROLY SZABÓ GYULA
KELLER GYÖRGY IFJ. SZABÓ GYULA
LUKÁCS GYÖRGY SZEDELYI JÁNOS
PATKAI MARGIT SZOCS ISTVÁNKA
SÁGI ISTVÁN TOTTH SÁNDOR
SAJTOSNÉ HORVÁTH ILONA

ELHELYEZTE: A XII. KER. ÖNKORMÁNYZAT TÁMOGATÁSÁVAL

A SVÁBHEGYI BARÁTI KÖR.

2000. PUNKÓSD HÉTFŐJÉN.

Szédeli Gábor

PINIEL KÁROLY
RIESZ JÁNOS
RIETH JÓZSEF
ROZOVICS ANDRÁS
ROZOVICS JÓZSEF
SCHWARCZ GUSZTÁV
SIMON JÁNOS
STAMMEL ANTAL
STADTHAMMER GYULA
STRAUB PÁL
STRAUB MÁRTON
STICH GÁBOR
SZATMARI JÓZSEF
SZATAY JÁNOS
SZATAY ISTVÁN
HOLCZINGER JÓZSEF

TAGSHERER LIPÓT
TONIGOLD MÁRTON
TANHOFFER KÁROLY
VALKO MIHÁLY
VALKO PÁL
WALTER JÁNOS
ADAMEK JÓZSEF
AIGNER JÁNOS
FÜGLER KÁROLY
ESZTERLE REZSŐ
EXLER LAJOS
HEIMLE JÓZSEF
IEJ. HOFFER JÁNOS
JAMBOR ANTAL
JAMBOR LÁSZLÓ
HUSZTI ELEMÉR

IEJ. KREN ISTVÁN
MOGYORÓDI LÁSZLÓ
IEJ. OLASZ LAJOS
PACALÓS PÁL
PAUER E. NÁNDOR
PINIEL FERENC
POZSONYI JÓZSEF
SCHÄFFER JÁNOS
STROBERGER JÓZSEF
SZABÓ JÁNOS
SZOKOLI BÉLA
TEMESI KÁROLY
TONIGOLD FERENC
TÖRÖK TITHAMÉR
VARGA KÁROLY BÉLA
POLGÁR LAJOS

Jelentés a XII. kerületi háborús emlékművön szereplő, illetve az emlékművel kapcsolatba hozható személyekről
(Dr. Cséhi Gergő, Bendegúz, Dr. Kovács Tamás, Dr. Ungváry Krisztián, 2020)

3. számú melléklet - az emlékmű névsorában szereplő nyilas párttagok és pártszolgálatosok névsora

c. nyilaskeresztes párttagok, akik 1944. október 15. után haltak meg (12 fő)

Adamek József fuvarozási vállalkozó (a névlistában Adamok néven szerepel)

lakás: XII. Pinty u. 5. sz.

Budapest, 1905. a.n.: Adamek Tekla

5 elemi

belép: 1940. XII. 16.

megj.: Adamek József neve nemcsak a Turul alatt szerepel, hanem a Diana úti emlékművön is. A dátumot leszámítva (1945.III.4.) halálának körülményeire nincs adat, azonban mivel katonai rendfokozattal tartották nyilván, lehet, hogy a honvédség tagjaként halt meg.

d. Nyilaskeresztes pártszolgálatosok, akik 1944. október 15. után bizonyíthatóan részt vettek fegyveres cselekményekben, illetve zsidó személyek kifosztásában (4 fő)¹⁷

Szédelyi Gábor vendéglős, nyilas belépési kartonja nincs meg, viszont mivel két XII. kerületi tag belépési kartonján szerepel ajánlóként (Kredics György, Dr. Kurunczy Sándor), biztosra vehető, hogy a Nyilaskeresztes Párt tagja volt, hiszen új tagokat csak megbízható régi tagok ajánlottak. Egyébként Szédelyi Gábor lánya és veje szintén ismert, a XII. nyilaskeresztes szervezetben jelentős szerepet játszó tagok voltak.

Szédelyi Gábor üzemeltette a Zöld Vadászhoz címzett vendéglőt a Diana út 2. számú telken. A Gestapo svábhegyi központjától nem esett messze, a német tisztek kedvelt helye volt. Egy tanúvallomás szerint a deportálás előtt kifosztott zsidók vagyontárgyait a nyilasok cinkosaként működött vendéglősnél adták le. Szédelyi Gábort szovjet katonák lötték főbe közvetlenül azután, hogy elfoglalták a Svábhegyet. Valószínű, hogy nem véletlenszerűen gyilkoltak, hanem környékeliek feljelentése alapján kivégezték a vendéglőst. Egyébként neve – igaz, hibásan, Szédelyi Jánosként – a Diana úti emlékművön is olvasható.

forrás: BFL Bokor Dénes XXV.1.a 313/945